

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

Новгородцева Марія Олександрівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ»

Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студентки 4 курсу _____ М.О. Новгородцева
(підпис)

групи МЕ-81а

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Керівник: к.е.н., ст. викладач каф. МЕВ _____ І. С. Мареха
(посада, науковий ступінь) (підпис)

Суми – 2022 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр на тему
«АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ»
студентки Новгородцевої Марії Олександрівни

Основний зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено на 25 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 38 найменувань, який розміщено на 4 сторінках.

Ключові слова: МІЖНАРОДНІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ, СВІТОВА ЕКОНОМІКА, СИНЕРГІЯ, МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС.

Об'єктом дослідження є світовий ринок міжнародних злиттів та поглинань.

Предметом дослідження є процеси М&А у світовій економіці.

Метою даної курсової роботи є аналіз сучасних трендів та перспектив на світовому ринку злиття і поглинань в умовах глобальної конкуренції, виявлення причини невдалих угод М&А через аналіз міжнародного досвіду задля пошуку шляхів удосконалення ринку М&А України.

Для досягнення мети в роботі поставленні наступні завдання:

- розглянути теоретичні аспекти злиття та поглинання в світовій економіці;
- розглянути М&А як спосіб монополізація ринку vs масштабування бізнесу;
- проаналізувати методичні підходи до оцінки ефекту синергії ЗіП-угод;
- здійснити огляд ринку міжнародних злиттів та поглинань: виявити тенденції та перспективи;
- проаналізувати угоди зі злиття Time Warner та America Online Inc;
- виявити об'єкти угод М&А в Україні.

У процесі дослідження залежно від цілей і задач використовувались відповідні методи дослідження економічних процесів, серед яких теоретичний метод (огляд наукових праць, навчальних посібників), метод статистичного аналізу (при дослідженні світового ринку М&А), метод графічного зображення даних (для візуального відображення показників), порівняльний метод (при

аналізі динаміки вартості угод М&А на світовому ринку), метод кількісного аналізу, методи індукції та дедукції, метод аналізу та синтезу.

Інформаційною базою дослідження стали статті, книги вітчизняних та зарубіжних вчених та аналітиків, що досліджували функціонування ринку М&А.

Основні результати кваліфікаційної роботи було апробовано на III Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» (м. Суми, Україна).

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2022 рік

Рік захисту роботи – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)
студенту 4 курсу, групи МЕ-81а

Новгородцева Марія Олександрівна

1. Тема роботи: «АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ» затверджена наказом по університету від «05» травня 2022 року № 0317-VI.
2. Термін подання студентом закінченої роботи «27» травня 2022 року.
3. Метою даної курсової роботи є аналіз сучасних трендів та перспектив на світовому ринку злиття і поглинань в умовах глобальної конкуренції, виявлення причини невдалих угод М&А через аналіз міжнародного досвіду задля пошуку шляхів удосконалення ринку М&А України.
4. Об'єкт дослідження: світовий ринок злиттів та поглинань.
5. Предмет дослідження: процеси М&А у світовій економіці.
6. Кваліфікаційна робота виконується за матеріалами статті, книг вітчизняних та зарубіжних вчених та аналітиків, що досліджували функціонування ринку М&А.
7. Орієнтовний план кваліфікаційної бакалаврської роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети:
Розділ 1 Теоретичні аспекти злиття та поглинання в світовій економіці.
У розділі 1 розглянути сутність, концепцію, дотичне та відмінне ЗіП-угод, а також розглянути класифікацію основних типів злиття та поглинання – 11.04.2022.
Розділ 2 Механізм злиття та поглинання як спосіб розвитку міжнародних корпорацій – 18.05.2021.

У розділі 2 здійснити огляд ринку міжнародних злиттів та поглинань: тенденції та перспективи; дослідити корпоративні M&A та ефективність ведення міжнародного бізнесу; проаналізувати угоди зі злиття Time Warner та America Online Inc; виявити об'єкти угод M&A в Україні.

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	І.С. Мареха, ст. викладач каф. МEB	5.04.222	5.04.22
2	І.С. Мареха, ст. викладач каф. МEB	10.05.22	10.05.22

9. Дата видачі завдання: «5» квітня 2022 року

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1 Теоретичні аспекти злиття та поглинання в світовій економіці.....	4
1.1 ЗіП-угоди: сутність, концепція, дотичне та відмінне.....	5
1.2 Класифікація основних типів злиття та поглинання.....	7
2 Механізм злиття та поглинання як спосіб розвитку міжнародних корпорацій.....	11
2.1 Огляд ринку міжнародних злиттів та поглинань: тенденції та перспективи.....	11
2.2 Корпоративні М&А та ефективність ведення міжнародного бізнесу.....	15
2.3 Угода зі злиття Time Warner та America Online Inc.....	18
2.4 Об'єкти угод М&А в Україні.....	21
Висновки	24
Перелік використаних джерел	26
Додаток А.....	30
Додаток Б.....	31

ВСТУП

У сучасних умовах ведення міжнародного бізнесу простежується тенденція до укрупнення компаній, що обумовлено процесами глобалізації. Масштабування компаній відбувається через стратегії міжнародних злиттів та поглинань, що стало звичною практикою у світовій комерції. Актуальність зазначених процесів обумовила вибір теми дослідження.

Метою даної курсової роботи є аналіз сучасних трендів та перспектив на світовому ринку злиття і поглинань в умовах глобальної конкуренції, виявлення причини невдалих угод М&А через аналіз міжнародного досвіду задля пошуку шляхів удосконалення ринку М&А України.

Відповідно до поставленої мети дослідження виникла необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути теоретичні аспекти злиття та поглинання в світовій економіці;
- здійснити огляд ринку міжнародних злиттів та поглинань: тенденції та перспективи;
- проаналізувати угоди зі злиття Time Warner та America Online Inc;
- виявити об'єкти угод М&А в Україні;

Об'єктом дослідження є світовий ринок М&А.

Предметом дослідження виступають процеси М&А у світовій економіці.

У процесі дослідження залежно від цілей і задач використовувались відповідні методи дослідження економічних процесів, серед яких теоретичний метод (огляд наукових праць, навчальних посібників), метод статистичного аналізу (при дослідженні світового ринку М&А), метод графічного зображення даних (для візуального відображення показників), порівняльний метод (при аналізі динаміки вартості угод М&А на світовому ринку), метод кількісного аналізу, методи індукції та дедукції, метод аналізу та синтезу.

Інформаційною базою дослідження стали статті, книги вітчизняних та зарубіжних вчених, що досліджували функціонування ринку М&А.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ

1.1 ЗіП-угоди: сутність, концепція, дотичне та відмінне

Злиття і поглинання стали однією з основних стратегією зростання компаній в умовах світової глобалізації економіки. На даний момент вони є одним з найпоширеніших прийомів розвитку, до якого вдаються навіть дуже успішні компанії. Цей прийом дозволяє компанії не тільки зберегти свої позиції на ринку, але і зайняти лідерство.

В українській економічній науці термін «злиття і поглинання» з'явився в результаті запозичення з західної економічної літератури англійського терміна «mergers & acquisitions» («М&А») для позначення «групи фінансових операцій, мета яких – об'єднання компаній, банків в один господарюючий суб'єкт з метою отримання конкурентних переваг і максимізації вартості цього суб'єкта в довгостроковому періоді». У західній науці передбачається, що злиття носить добровільний характер, а утворена в його результаті компанія співкерується в тій чи іншій мірі рівня управління колишніми власниками об'єктів злиття. Поглинання ж може носити як добровільний, так і недружній характер. Під поглинанням як правило розуміється встановлення контролю над об'єктом.

В українських реаліях під злиттям як правило розуміється кілька основних процедурних форм. По-перше, об'єднання компаній. В умовах реорганізації це може бути як злиття, так і приєднання. По-друге, придбання компаній, майнового комплексу підприємства або прав, що дозволяють визначати господарську діяльність суб'єкта придбання. По-третє, економічна концентрація через створення компанії шляхом внеску в її статутний капітал акцій або іншого майна іншої компанії або через внесення аналогічних вкладів компанією або компаніями в іншу існуючу компанію.

Під злиттям в першу чергу розуміється «злиття шляхом поглинання» (merger by acquisition), в другу – «злиття шляхом утворення нової компанії» (merger by formation of a new company). Базовим документом, що регулює процес злиттів і поглинань в Євросоюзі (ЄС) є «розпорядження Ради КЕС 4064/89 від 21 грудня 1989 р. «Про контроль над угодами по злиттю і поглинань» [28].

Сильні компанії купують інші компанії для підвищення рівня власної конкурентоспроможності та рентабельності в надії отримати більшу частку ринку і досягти більшої ефективності, а цільові компанії часто погоджуються бути поглинутим, якщо очевидно, що їм не вижити поодиночі [20].

Головна мета злиття і поглинання – синергія – перевага від спільної діяльності. Іншими словами, мета будь-якого злиття або поглинання полягає в тому, щоб результат був більше, ніж сума доданків ($1 + 1 = 3$), тобто компанії, які беруть участь в процесі, сподіваються заощадити витрати і збільшити коефіцієнт корисної дії (ККД). Зауважимо, що є два типи синергії:

Синергія доходу: Синергія, яка в першу чергу покращує здатність компанії отримувати дохід. Наприклад, розширення ринку, диверсифікація виробництва та науково-дослідна діяльність – це лише кілька факторів, які можуть створити синергію доходів.

Синергія витрат: Синергія, яка зменшує структуру витрат компанії. Як правило, успішне злиття може призвести до економії на масштабі, доступу до нових технологій і навіть до усунення певних витрат. Всі ці події можуть покращити структуру витрат компанії.

Найчастіше продуктивність нової оновленої компанії збільшується саме за рахунок зменшення витрат. Тобто, інтеграція підприємств дозволяє синтезувати синергетичний ефект, який породжує унікальні економічні властивості у інтегрованих компаній, що утворюються за рахунок появи нових зв'язків і структурних перетворень.

Які мотиви об'єднання? Компанії проходять через злиття та поглинання з ряду причин. За рахунок чого досягається синергетичний ефект? Якщо обидві

компанії вирішують об'єднатися, ймовірно, вони планують підвищити свою ефективність шляхом:

1. Створення цінностей. Ці дві компанії можуть об'єднатися, щоб збільшити багатство своїх акціонерів. Як правило, злиття двох компаній призводить до синергії, що підвищує вартість новоствореного підприємства. Синергія по суті означає, що вартість об'єднаної компанії перевищує суму цінностей двох окремих компаній.

2. Диверсифікація. Злиття часто здійснюються з міркувань диверсифікації. Наприклад, компанія може використовувати злиття для диверсифікації своєї діяльності, виходячи на нові ринки або пропонуючи нові продукти чи послуги.

3. Придбання активів. Злиття може бути мотивовано бажанням придбати певні активи, які неможливо придбати іншим способом. У транзакціях M&A деякі компанії часто об'єднуються, щоб отримати доступ до унікальних активів, які зазвичай займають багато часу для внутрішнього розвитку. Наприклад, доступ до нових технологій є спільною метою багатьох злиттів.

4. Збільшення фінансової міцності, економія на масштабі. Одне підприємство може об'єднатися з іншим без відповідних фінансових ресурсів. В результаті консолідована організація має більші фінансові можливості, які можна використовувати для подальших процесів розвитку бізнесу. Це не тільки підвищення ефективності за рахунок зменшення частки постійних витрат для змінних, а й компенсація знижок, які постачальники надають великим клієнтам за великі закупівлі (добре відомо, що чим більший договір, тим більша знижка, яку постачальник дає);

5. Податки або податкові пільги. Після злиття загальні податкові зобов'язання консолідованої компанії будуть значно нижчими, ніж податкові зобов'язання незалежної компанії.

6. Заохочувати лідерів. Іноді злиття в першу чергу мотивуються особистими інтересами та цілями вищого керівництва. Наприклад, компанія, що виникла в результаті злиття, гарантує велику владу і престиж, які можуть бути позитивно оцінені менеджерами. Цей мотив також може бути підкріплений егоїзмом

менеджерів і наміром побудувати найбільшу компанію в галузі. Це можна назвати «побудовою імперії», яке відбувається, коли менеджери компанії починають віддавати перевагу розміру компанії над її реальними результатами.

1.2 Класифікація основних типів злиття та поглинання

Широке трактування терміну злиття, в міжнародному розумінні, дозволяє виділити значне число видів злиття, розмежування яких відбувається виходячи з ознак класифікації. У сучасному світі виділяють безліч різноманітних типів злиття та поглинання компаній. Розглянемо наступні види злиття/поглинання:

а) Горизонтальні злиття/поглинання – це злиття між фірмами, які виробляють і продають однакову продукцію, тобто між фірмами-конкурентами. Горизонтальні злиття, якщо вони значні за розміром, можуть зменшити конкуренцію на ринку і часто перевіряються органами з питань конкуренції. Сутність горизонтальної інтеграції полягає в більш широкому її впливі на функціонування ринку: з одного боку, вона підвищує ефективність використання ресурсів, знижує ціни і витрати, з іншого через ослаблення конкуренції і підвищення рівня концентрації продавців на ринку погіршує ефективність розміщення ресурсів і таїть в собі загрозу монополізму [25]. Ця форма інтеграції вважається однією з перших і найбільш очевидних в сенсі досягнення швидких і зрозумілих економічних переваг. За деякими оцінками, до початку ХХ століття з 92 великих об'єднань США 78 отримали контроль над 50% загального обсягу галузевого виробництва усередині країни, а 26% забезпечили собі більше 80% ринку [21].

Горизонтальна інтеграція – це придбання суміжного бізнесу. Компанія, яка обирає горизонтальну інтеграцію, перейме під контроль іншу компанію, яка

працює на тому ж рівні ланцюга створення вартості в галузі — наприклад, коли Marriott International, Inc. придбала Starwood Hotels&Resorts Worldwide, Inc. [7].

Наприклад, дві вугледобувні компанії вирішили об'єднатися. Даний процес призведе до деякої економії, наприклад, скоротяться дублюючі один одного посади, краще будуть використовуватися виробничі потужності, а зайві можна буде продати. Таким чином, ефективність об'єднаної компанії буде вище, ніж була сумарна ефективність компаній до об'єднання, збільшуються можливості для розвитку, відповідно, компанія стає більш конкурентоспроможна. Така економія ресурсів компанії призведе до збільшення прибутку, і, що найголовніше для акціонерів – до збільшення вартості акцій. У розглянутому прикладі горизонтальне злиття має сенс, тому що обидві компанії отримують вигоду.

б) Вертикальні злиття/поглинання – це злиття двох або більше компаній, які беруть участь на різних етапах процесу ланцюга поставок для отримання загального блага або послуги. На відміну від конгломератного злиття, вертикальні М&А злиття відбуваються між компаніями, які виробляють окремі послуги або продукти вздовж подібного ланцюга вартості. Вертикальне злиття має місце, якщо об'єднуються компанії однієї галузі, але вони спеціалізуються в різних процесах.

Компанія, яка обирає вертикальну інтеграцію, отримує повний контроль над розповсюдження продукту. Apple, наприклад, придбала AuthenTec, яка створює технологію сенсорного сканера відбитків пальців, яка входить в її iPhone[6].

Вертикальна інтеграція підприємств в українській економіці в тій чи іншій мірі відбувалася і відбувається у всіх галузях промисловості. Найбільше, звичайно, вона характерна для найбільш капіталомістких галузей: для нафтової та нафтопереробної, енергетичної, харчової, машинобудівної та металургійної промисловості. В результаті цих процесів фактично змінюється структура галузей, ринків, конкуренції, відображаючи прагнення господарюючих суб'єктів до більш повного задоволення своїх економічних інтересів, оскільки сучасна вітчизняна промисловість представляє з себе складну систему взаємопов'язаних і

взаємодіючих виробничо-технологічних комплексів, що знаходиться в процесі постійного розвитку.

с) Родові злиття/поглинання – це тип злиття, коли дві компанії працюють в однакових або споріднених галузях чи ринках, але не пропонують однакові продукти. При спільному злитті компанії можуть використовувати подібні канали розподілу, забезпечуючи синергію для злиття. Серед переваг можемо виділити: концентрацію технологічного процесу виробництва в межах однієї компанії; економія витрат; рентабельність нової компанії збільшиться. Яскравим прикладом такого злиття може слугувати злиття фірми що виробляє комп'ютери, з фірмою, що виробляє комплектуючі для них (карти пам'яті, монітори).

d) Конгломератні злиття/поглинання – це злиття фірм, які займаються економічно не пов'язаною діяльністю. Фірми можуть належати до різних галузей або різних географічних районів. Основним критерієм ефективності таких угод було не поліпшення бізнес-процесів, а підвищення фінансових показників діяльності, перш за все, прибутку на акцію такої угоди. Теза «хороший фінансовий менеджер може управляти чим завгодно» без знання специфіки бізнес-процесів, породжувала прагнення купувати майже все підряд.

Досить швидко ринок зрозумів, що вміння використовувати фінансові інструменти не еквівалентно вмінню управляти різномірними підприємствами, що в подальшому закономірно призвело до поділу багатьох «конгломератів» [20]. Економічні дослідження, що виникли в результаті аналізу практики створення і поділу конгломератів, оголили проблему диверсифікації операційної діяльності конгломерату, як способу зниження ризиків. Однак цілий ряд вчених відзначають, що конгломератна диверсифікація сама по собі не створює доданої вартості при злитті компаній, виняток становлять корпорації з єдиним власником [26].

Можна виділити три категорії конгломератних злиттів:

- злиття, спрямовані на розширення продуктової лінії;
- злиття, спрямовані на розширення ринку;

- чисті конгломератні злиття, які не передбачають жодної спільної ділової діяльності.

Припустимо, що вуглевидобувна компанія придбає банківський бізнес. Таке об'єднання здатне диверсифікувати ризики вугледобувної компанії, так як при падінні попиту на метал попит на банківські послуги не постраждає і компанія зможе отримувати грошовий потік від свого банківського бізнесу.

Залежно від країни походження статутного капіталу, можна виділити два основних види злиття/поглинання компаній:

- національні об'єднання (придбання) організацій;
- транснаціональні злиття/поглинання компаній.

Залежно від ставлення управлінського персоналу компаній до угоди можна виділити:

а) дружні, тобто такі, які відбуваються за обоюсторонньою згодою учасників (причинами дружнього ставлення до угоди можуть слугувати дії, зазначені в Таблиці 1.1.);

б) недружні поглинання, відомі як вороже поглинання, відбуваються, коли цільова компанія не дає згоди на придбання та здійснює ряд протизахоплюючих заходів, більшість з яких спрямовані на різке збільшення вартості компанії-мішені, що може зробити саму операцію не рентабельною, особливо якщо мова йде про поглинання за позикові кошти. Перехоплення контролю (ворожі поглинання) здійснюється за допомогою наступних основних процедур вказаних в Додатку Б.

РОЗДІЛ 2 МЕХАНІЗМ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

2.1 Огляд ринку міжнародних злиттів та поглинань: тенденції та перспективи

Як ми вже сказали, процеси злиття і поглинань носять хвилеподібний характер і безпосередньо залежать від стану національної та світової економіки. Наприклад, в кінці 90-х рр. ХХ ст. світова економіка перебувала на підйомі і йшлося про мегаугоди, сума яких вимірювалася в трлн. дол. США. Рекордний рівень угод М&А на глобальному ринку був в 2007 році, після якого позначилося значення економічної кризи. В даному підрозділі спробуємо дослідити тенденції злиття і поглинань на світовому ринку за останнє десятиліття та прослідкуємо його вплив на структурні зміни в глобальній економіці.

В умовах економічної кризи великого значення набуває адаптація компаній до постійно змінюваних умов світової економіки, тому одним з механізмів виживання корпорацій і забезпечення конкурентних переваг стають злиття і поглинання. Таким чином, в умовах кризових явищ все більше компаній прагнуть до злиття і поглинання. Розглянемо рисунок 3.1, на якому зображена кількість угод М&А світового ринку з 2010 по 2021.

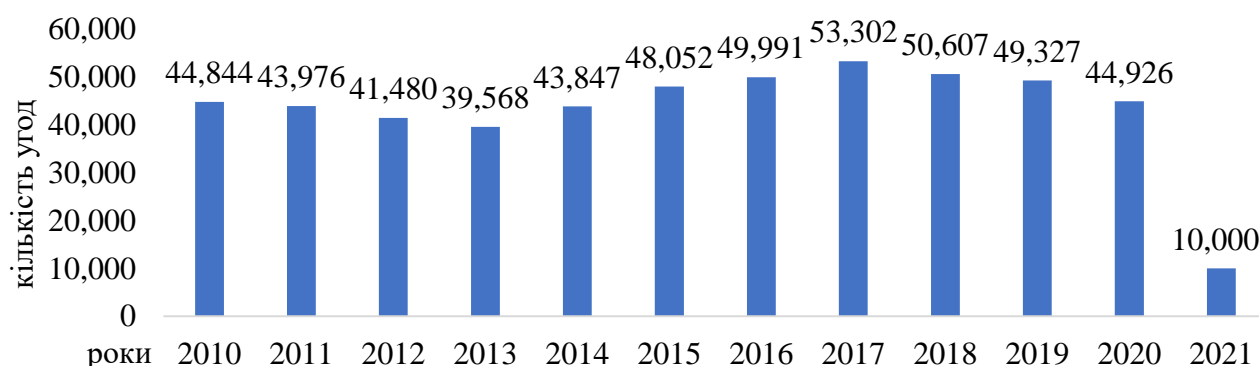

Рисунок 2.1 – Кількість здійснених угод М&А світового ринку (2010-2021рр.) [7]

За останні 35 років у всьому світі було укладено понад мільйон угод про злиття та поглинання (M&A). Найгіршим за кількістю укладених угод став 2013 рік, а 2017 рік навпаки – піковим, за останні десять років, після чого кількість угод поступово почала знижуватися. Укладання угод впало в першій половині 2020 року, оскільки корпоративні покупці вагалися перед обличчям пандемії COVI-19. Але відновлення з часом компенсувало: третій квартал 2021 року був найбільшим за всю історію, і за перші чотири місяці 2021 року було закрито 10000 угод.

Вартість угод злиття та поглинання в усьому світі зросла за останні кілька десятиліть і, як правило, відображає стан економіки в цілому. Розглянемо це на Рисунку 3.2. Спади можна спостерігати в роки під час і після рецесії, а активність M&A зростає в періоди економічного зростання. З 2000 року в усьому світі було оголошено понад 79000 угод на суму понад 57 трильйонів доларів США. Вартість світових угод злиття і поглинань з 2005 по 2007 рік зросла на 51,2%, що обумовлено активним розвитком фондових бірж.

У 2002 – 2007 роках в світовій економіці спостерігалось відновлення темпів зростання світового ВВП: в розвинених країнах – розширення споживчого попиту, пожвавлення підприємницької активності, зростання державних витрат на підтримку економіки, в державах, що розвиваються – зростання інвестиційної привабливості та активна інтеграція в світовий ринок.

Таким чином, пожвавлення економіки сприяло зростанню кількості та вартості злиття/поглинання на світовому ринку, коли компанії керувалися мотивом виникнення «ефекту синергії», що сприяє посиленню конкурентних переваг.

Спад на ринку M&A з 2008 року обумовлений початком світової фінансово-економічної кризи і внаслідок цього характеризується зниження загального обсягу іноземних інвестицій. Повсюди скасовувалися угоди внаслідок відсутності або нестачі власного капіталу у фірм. Більша частина угод M&A здійснювалася завдяки позиковим коштам. Однак в 2009 році залучати позиковий капітал

виявилось складніше через недостатність «довгих грошей» і високих ставок по кредитах і позиках.

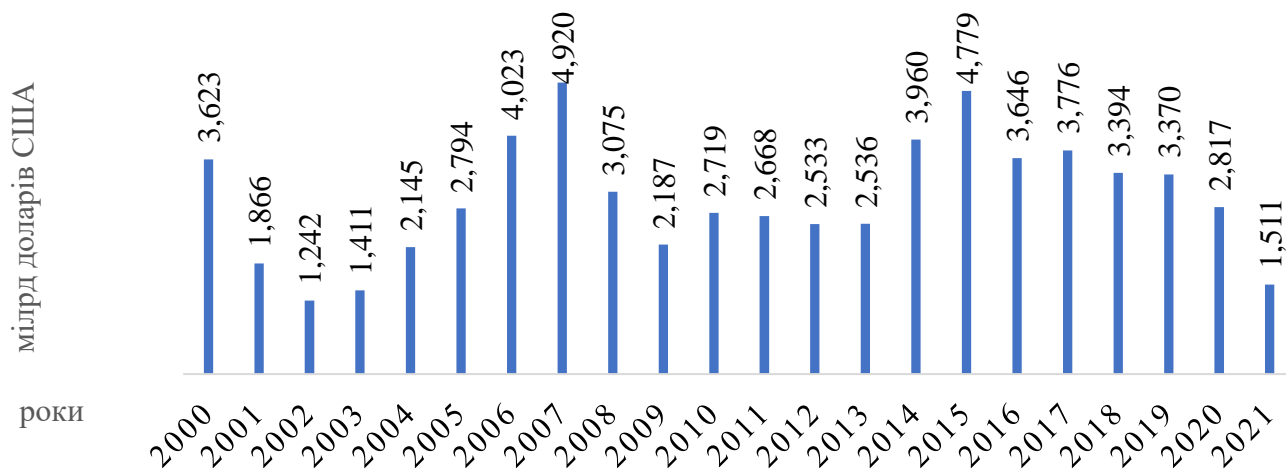

Рисунок 2.2 – Вартість угод М&А на світовому ринку (2000-2021рр.) [7]

Незважаючи на істотний спад кількості і вартості угод М&А в фазі кризи світової економіки, вже в 2010 році ринок злиття почав відновлюватися майже до показників початку 2008 року. Так в 2010 році його обсяг став більше на 22%, ніж у 2009 році. У 2015 році на світовому ринку злиття і поглинань був побитий попередній рекорд 2007 року, досягнувши вартості в розмірі 4,7 трильйонів доларів. Даний бум пояснюється політикою Центрального банку, який оголосив про можливе завершення нульових процентних ставок. Таким чином, багато фірм, побоюючись підвищення ставок. У 2020 році вартість угоди М&А досягла приблизно 2,8 мільярда доларів США – аналогічно вартості 2010 року. За перші п'ять місяців 2021 року вартість світових угод М&А склала 1,5 трильйона доларів США, що є просто космічним результатом.

Ринок М&А є певним індикатором, який дозволяє оцінити рівень науково-технічного прогресу і пріоритети тих чи інших галузей економіки. Збільшення кількості масштабних угод М&А в фармацевтиці, в секторі високих технологій,

генної інженерії визначає подальший розвиток світової економіки: відхід від енергетичної залежності на користь інновацій.

Таким чином, в світовій економіці, з одного боку, відбуваються активні інтеграційні процеси глобального масштабу, які проявляються в прагненні великих компаній у виході на нові ринки, концентрації капіталу і тим самим в масштабуванні бізнесу. З іншого боку, світові фінансово-економічні та політичні кризи, введення економічних санкцій ускладнюють цей процес.

В цілому можна зробити висновок, що в сучасних ринкових реаліях, які характеризуються кризами і високою конкуренцією, злиття і поглинання стають найбільш перспективним інструментом розвитку бізнесу. Саме злиття/поглинання сприяють у великих масштабах поліпшенню матеріально-виробничої сфери, збільшенню прибутковості, підтримці стійкості і створенню позитивного іміджу компанії. З іншого боку, М&А дозволяють підприємствам «вижити» або «утриматися» в швидко змінюваному зовнішньому світі. Незважаючи на світову економічну кризу, в період з 2009 по 2016 року спостерігається двократне зростання світового ринку злиття і поглинань, що свідчить про їх ефективність.

Через пандемію коронавірусу COVID-19 транскордонна діяльність значно скоротилася. Наприклад, Xerox Holdings Corp відмовилася від планів придбання виробника принтерів і персональних комп'ютерів HP, посилаючись на епідемію коронавірусу та потрясіння на ринку.

Компанії-лідери зі злиття і поглинань в першому кварталі 2020 року представлені фінансовим, промисловим і технологічним секторами. М&А у фінансовому секторі склали 192 млрд. дол. США, в промисловому – 173 млрд. дол. США, в технологічному – 149 млрд. дол. США [20].

У першій половині 2021 року топ-менеджерів 240 корпоративних і 90 приватних інвестиційних компаній, що базуються в Європі, Північній і Південній Америці та регіонах АРАС, запитали: «які сектори матимуть найвище зростання після COVID-19?» респондентам було запропоновано вибрати два сектори, які, на їхню думку, найбільше постраждають: 1 – найвищий ріст; 2 – другий найвищий ріст (Рис. 2.3) [7].

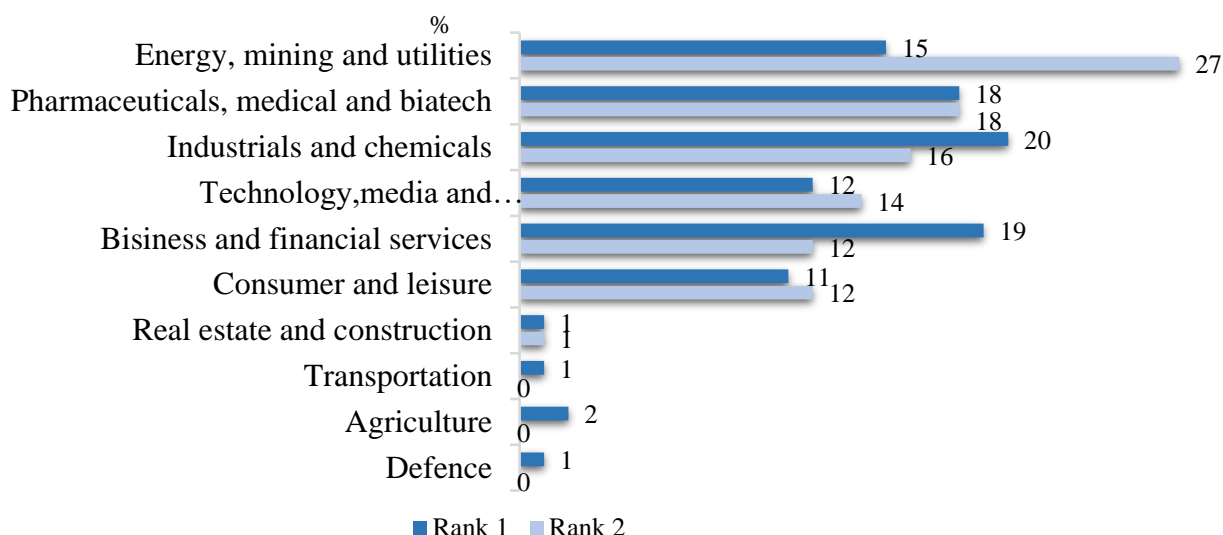

Рисунок 2.3. – Очікуване зростання обсягів злиття і поглинань після COVID-19 за даними топ-менеджерів у всьому світі у 2021 році, за секторами,% [7]

Очікується, що сектор енергетики, гірничодобувної промисловості забезпечить найвище зростання після COVID-19, за словами 42% респондентів. Додаткові 36% респондентів очікують, що найбільше зростання відчують фармацевтичний, медичний і біотехнологічний, промисловий і хімічний сектори.

2.2 Корпоративні M&A та ефективність ведення міжнародного бізнесу

За оцінками Harvard Business Report, 70-90% усіх злиття і поглинань зазнають невдачі. Це неймовірно високий рівень невдач, і він має стати серйозним сигналом для будь-якої організації, яка думає йти по тому самому шляху, не плануючи заздалегідь необхідних кроків. Чому більшість злиття і поглинань вважаються невдалими?

Злиття та поглинання стали настільки популярні через перспективні вигоди, які організація може отримати в разі успіху. Підприємства можуть об'єднати ресурси, щоб зменшити витрати; видалити дублюючі підприємства чи відділи та

збільшити дохід; зменшити кількість конкурентів; отримати доступ до цінних знань співробітників; використовувати інформацію, яка в іншому випадку була б недоступна; збільшити різноманітний асортимент товарів і послуг.

Цих привабливих переваг часто достатньо для того, щоб організації здійснювали ризиковані угоди M&A без належної підготовки чи планування. Результатом є безліч невдалих злиття і непотрібних поглинань, які завдають більше шкоди, ніж користі для материнської компанії. Злиття та поглинання ніколи не повинні здійснюватися легковажно. Ось короткий огляд двох відомих усьому світу катастроф, щоб мати уявлення про те, яким може бути результат без належної підтримки чи плану.

1. Hewlett Packard та Autonomy. Коли було підраховано остаточний підрахунок, величезне придбання HP європейської аналітичної компанії Autonomy у 2011 році склало близько 11 мільярдів доларів. На жаль для HP, експерти згодом зрозуміли, що Autonomy була значно переоцінена через деякі фінансові порушення, і все це було списано на збитки в розмірі 9 мільярдів доларів через п'ять років [3].

HP купила Autonomy у 2011 році, але через рік зарахувала вартість британської компанії на 8,8 мільярдів доларів, заявивши, що виявила серйозні порушення бухгалтерського обліку. HP стверджує, що Лінч і Хуссейн були причетними до плану збільшення вартості Autonomy за допомогою низки шахрайських транзакцій, таких як продаж апаратного забезпечення зі збитками та угоди «туди й назад», типу бартеру без реального комерційного обґрунтування.

Американський гігант програмного забезпечення Hewlett-Packard (HP) подає до суду на засновника Autonomy Лінча та його колишнього фінансового керівника Сушована Хуссейна на понад 5 мільярдів доларів, стверджуючи, що вони завищили вартість британської фірми обробки даних перед її продажем. Лінч і Хусейн заперечують звинувачення.

Але взагалі справа має два нерозкриті питання: по-перше, чи існують дійсні проблеми з обліковими записами Autonomy; а по-друге, якщо були такі проблеми, чи був Лінч співучасником.

У 2016 році звинувачення проти Сушована Хуссейна висунув уже федеральний суд у Сан-Франциско, звинувативши його у фінансовому шахрайстві у зв'язку з продажам Autonomy. Колишній фінансовий директор британської компанії вирішив не вператися: він добровільно приїхав до Сан-Франциско, здався американській владі і в 2019 році був засуджений до п'яти років позбавлення волі ув'язнення та 4 мільйони доларів штрафу. У червні 2020 Хусейн був звільнений під заставу, поки він оскаржує вирок.

А в 2018 році настала черга і самого пана Лінча: Сполучені Штати офіційно подали запит на екстрадицію Лінча для пред'явлення йому кримінальних обвинувачень, включаючи шахрайство з цінними паперами, шахрайство та змову щодо угоди HP 2011 року. Міністерство юстиції США висунуло проти нього звинувачення в «створенні шахрайської схеми для обману покупців та продавців цінних паперів Autonomy». Все це, на думку Мін'юсту, робилося керівництвом британської компанії з метою «особистого збагачення». Міністерство вимагало екстрадиції Майкла Лінча, і перші слухання у британському суді у цій справі пройшли у лютому 2021 року. Але адвокатам бізнесмена вдалося переконати Вестмінстерський суд відкласти рішення до того моменту, коли Вищий суд Лондона винесе вердикт за позовом HP. Тоді очікувалося, що цей вердикт ось-ось буде оголошено. У 2017 році HP продала свої активи Autonomy в рамках більш широкої угоди британській програмній компанії Micro Focus [5].

У вересні 2020 року Deloitte, який проводив аудит Autonomy з 2009 по 2011 рік, був оштрафований на 15 мільйонів фунтів стерлінгів за аудит, який містив «серйозні та серійні помилки» [4].

2. eBay і Skype. Придбання, яке дійсно відноситься до категорії «непотрібних». Придбання Skype eBay у 2005 році полягало в тому, що це дозволить покупцям і продавцям легко зв'язатися та тримати зв'язок. Можливо, не дивно, що користувачі eBay не мали реальної потреби в цій функції, і електронної пошти як і раніше вистачало. Придбання коштувало 2,6 мільярда доларів (у 2005 році), але було визнано невдалим, і через чотири роки більшість

Skype була продана зі збитками. У 2007 році eBayInc. списала Skype на суму 1,4 мільярда доларів, визнавши, що поглинання відбулося не так, як очікувалося.

Ці приклади показують, що навіть найбільші організації в світі можуть неправильно оцінити складнощі, пов'язані зі злиттям і поглинанням. В компаніях є команди фінансових та юридичних експертів, не дивлячись на це вони все одно зустрілися з серйозними труднощами.

2.3 Угода зі злиття Time Warner та America Online Inc.

Це був справжній рекорд, який залишився непобитим і сьогодні. Ніколи раніше світовий бізнес не спостерігав такого масштабного злиття. Одна з найбільших інтернет-компаній America Online (AOL) об'єдналася з одним із найбільших медіа-холдингів планети – корпорацією Time Warner. У результаті утворилася компанія, сумарна капіталізація якої становила астрономічну суму – 350 мільярдів доларів.

На той момент послугами America Online вже користувалися близько 30 млн людей по всьому світу. Доступний, зручний та неймовірно популярний інтернет-сервіс AOL приніс своїм господарям мільйонні прибутки, а капіталізація самої компанії оцінювалася у \$164 млрд. Гігантська корпорація Time Warner коштувала дешевше, близько \$100 млрд., зате до її складу входили (і входять досі) найбільші світові ЗМІ, серед яких телеканали CNN та TNT, журнали Time, Fortune та People, кіностудії Warner Brothers та Cartoons, звукозаписна компанія Warner Music та ряд книжкових видавництв. Обидві компанії спрацювали настільки тісно, що вирішили, не довго думаючи, об'єднуватися. Цікаво, що ініціатором злиття стала America Online, яка на той час вже «дозріла» для розширення бізнесу та підшукувала собі відповідного партнера. Для неї об'єднання з такою великою медіа-корпорацією справді відкривало шалені перспективи. Безмежні можливості та ресурси Time Warner дозволяли AOL ще більше розширити свою клієнтську

базу, залучаючи нових та нових передплатників. Більше того, в деяких повідомленнях про угоду йшлося не про злиття з AOL, а про поглинання нею компанії Time Warner. Незважаючи на те, що оборот Time Warner втричі перевищував аналогічні показники AOL (\$14,6 млрд і \$4,8 млрд відповідно), капіталізація інтернет-компанії, що існує на ринку всього десять років, у півтора рази перевищувала вартість багатoproфільної корпорації, перші кроки якої розпочалися сто років тому [1].

За умовами злиття керівний пост у новій компанії отримав керівник AOL Стівен Кейс, виконавчим директором був призначений глава Time Warner Джеральд Левін, а Теду Тернеру дісталася посада заступника голови. Правду кажучи, аналітики були впевнені в тому, що честолюбний Тед не захоче грати роль «третьої скрипки» і ставати підзвітною особою. Проте, незважаючи ні на що, Тернер радів, як дитина, порівнював підписання угоди з першим коханням і не приховував, що завдяки злиттю вартість його особистого пакету акцій збільшилася до 11 млрд. доларів. Поруч із такою сумою виграш обох його начальників виглядав справжньою дрібницею: пакет акцій Кейса зріс до \$600 млн., а Левіна і того менше – лише до \$100 млн.

Компанія AOL Time Warner Inc. справді вийшла справжнім монстром. У її руках було зосереджено 46% американського ринку інтернет-послуг, 39% журнального ринку, 23% ринку розважального телебачення та 19% кабельної мережі. Конкуренти компанії дивувалися у бік федеральних антимонопольних органів, що дозволили таку угоду, а її керівники один за одним випускали життєрадісні прес-релізи, обіцяючи споживачам нечувані вигоди від злиття.

Проте результат не виправдав очікування. Підсумки першого року спільного життя виявилися більш ніж обтяжливими. Замість запланованого прибутку \$7-8 млрд. корпорація зазнала чотиримільярдних збитків. Керівництво компанії, киваючи на загальносвітові тенденції та повсюдне зниження прибутків, обіцяло в найближчому майбутньому виправити справи, проте 2002 приніс ще гірші результати. Збитки об'єднаної компанії досягли \$100 млрд. Причиною тому стало безгрошове списання падіння вартості активів AOL, а також рекламні

бюджети, що тріщать по швах. Ця цифра стала рекордною за всю історію існування американських компаній. Подейкують, що катастрофа могла бути значно масштабнішою, якби не успіхи кінокомпаній концерну, що випустили на екрани кінотеатрів фільм «Володар перснів».

Причиною демаршу стало не лише плачевний фінансовий стан компанії. Майже з моменту об'єднання всередині AOL TimeWarner кипіли неабиякі пристрасті. Самодостатні та амбітні керівники корпорації просто не змогли домовитися про перспективи розвитку компанії. "Занадто багато кухарів зібралось на кухні" - пояснив ситуацію Стівен Кейс. В результаті під тиском своїх опонентів, а також на вимогу основних акціонерів Кейс також був змушений піти у відставку.

Новим головою компанії було призначено Річарда Парсона. Відразу після свого приходу він постарався максимально відхреститися від плодів роботи попередньої команди, заявивши, що "принаймні за рік" AOL TimeWarner зможе знову стати на ноги. Головним своїм завданням він оголосив погашення зовнішніх боргів, загальна сума яких на той час вже перевищила 25 млрд. доларів.

Однак ринок був налаштований куди песимістичніше. Котирування акцій AOL TimeWarner неухильно знижувалися. І до 2003 року аналітики констатували, що з моменту об'єднання їхня вартість впала на 68%.

Для виходу з кризи керівництво компанії вирішило вдатися до випробуваних методів. У травні 2003 року в бізнес-спільноті стали посилено курсувати чутки про майбутнє злиття музичних бізнесів корпорації AOL TimeWarner та компанії Bertelsmann. Впливова газета TheWallStreetJournal заявила, що незважаючи на відсутність чітких заяв, це злиття – справа вирішена.

Однак це мало вплинуло на ситуацію. У розпачі менеджмент інтернет-підрозділу корпорації – компанії AmericaOnline – звернувся до вищого керівництва та особисто до Річарда Парсонса з проханням прибрати із загальної назви аббревіатуру AOL.

Аналітики стверджують, що відмова від аббревіатури AOL однозначно свідчить і про відмову компанії від подальшого просування в інтернет-сфері. На

їхню думку, нинішня Time Warner вирішила зосередитись на традиційному для себе шоу-бізнесі, кіно, телебаченні та ЗМІ. Більше того, зараз все активніше курсують чутки про продаж AOL. У будь-якому випадку, з «обличчя» компанії ця назва вже стерта.

2.4 Об'єкти угод М&А в Україні

У 2020 році український ринок М&А перегукнувся із світовими ринками. На початку 2020 року ділова активність та динаміка М&А різко знизилася, в основному через жорсткі обмежувальні заходи, запроваджені через COVID-19. Однак до осені ділова активність почала поступово набирати обертів. Хоча бар'єр невизначеності, спричинений блокуванням, не був подоланий, він перестав різко впливати на транзакції. Більшість угод М&А, запланованих на 2020 рік, закінчилися успішно або, як очікується, будуть завершені до кінця 2022 року.

Розглянемо Рисунок 2.4, на якому зображено вартість угод М&А в Україні за останні 5 років.

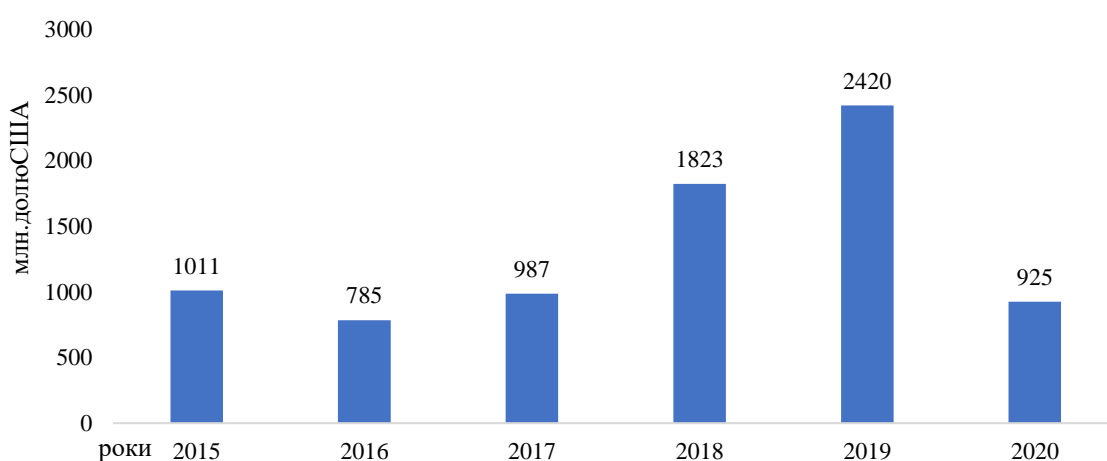

Рисунок 2.4 – Вартість угод М&А в Україні, 2015-2020 рр, млн. дол. США

[37]

Починаючи з 2016 р., вартість укладених угод щодо злиття та поглинання компаній в Україні динамічно зростала. Середньорічний темп приросту становив 47 %. У кризовий 2020 рік вартість угод скоротилась на 160 %.

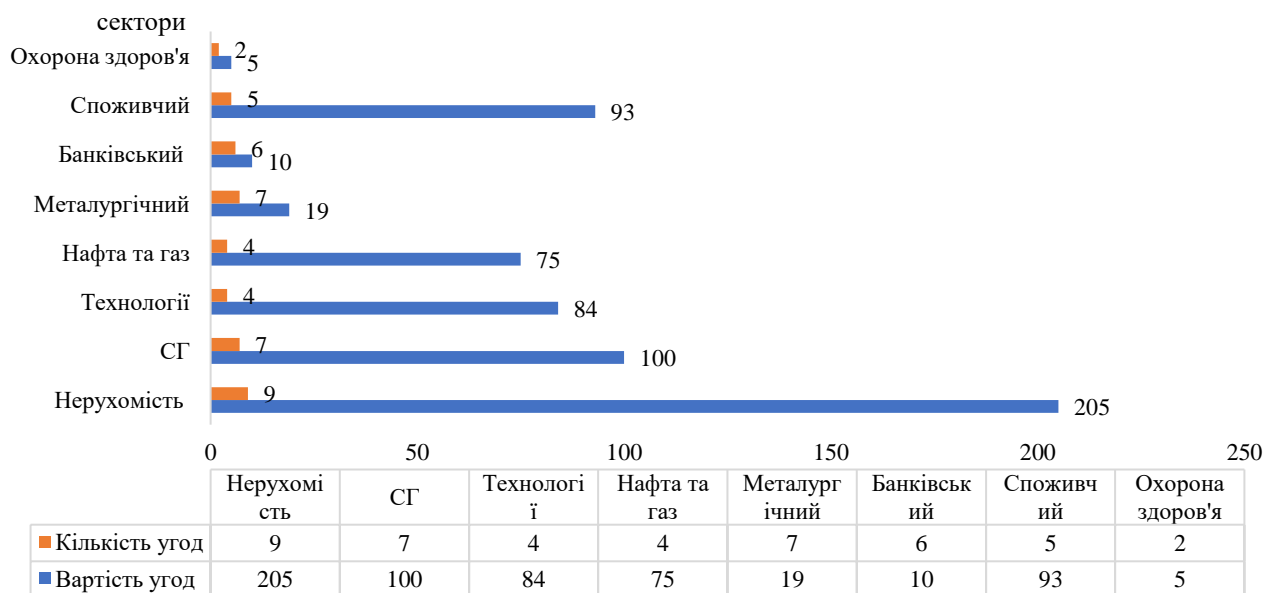

Рисунок 2.5 – Вартість та кількість угод М&А за секторами, Україна, 2020р.[37]

Як видно з Рис. 2.5, об'єктами угод в Україні у 2020 році стали переважно компанії, які належать до сектору нерухомості (9 угод), сільського господарства (7 угод), металургії (7 угод) та банківської сфери (6 угод).

На нашу думку, саме такі галузі будуть найбільш привабливими для М&А у 2022 році:

- інформаційні технології (ІТ);
- харчове та сільське господарство (агробізнес);
- відновлювана енергетика;
- транспорт та інфраструктура;
- фармацевтична промисловість;
- банківська.

Злиття та поглинання (М&А) поширені в секторах охорони здоров'я, технологій, фінансових послуг та роздрібної торгівлі. У цих галузях з жорсткою

конкуренцією менші підприємства часто об'єднують зусилля з більшими гравцями, оскільки їм важко конкурувати. Щодо потенційних угод, то, ймовірно, у 2022 році варто очікувати активність від групи «Епіцентр» та «Кернел».

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки, можна зробити висновки про те, що світовий ринок злиття і поглинання буде розвиватися і надалі, адже компанії збільшують свої конкурентні позиції і це є основна причина для збільшення частки інших компаній шляхом злиття, або навпаки, поглинання. Крім активності буде відбуватися і зростання капіталізації, адже фондові ринки світу мають тенденцію історичного зростання, що буде ставати причиною для зростання капіталізації і ринку M&A. Хоча злиття чи поглинання можуть бути шляхом до зростання, команди повинні бути пильними, щоб уникнути виникнення нових проблем, які можуть зашкодити репутації фірми або створити розриви між внутрішніми командами.

Остаточо можемо висвітлити мотиви, чому фірми здійснюють злиття та поглинання. Хоча кожна угода має певний фокус або стратегічну мету, найпоширеніші мотиви включають:

- 1) Збільшення частки ринку.
- 2) Здобуття синергії.
- 3) Використання переваг ланцюга поставок.
- 4) Диверсифікація продуктів та/або послуг.
- 5) Підвищення цінності для акціонерів.

Об'єднати дві компанії в рамках однієї корпоративної місії досить складно. Але слід врахувати, що також об'єднуються команди зі своїми особливостями, амбіціями, поведінковими рисами, культурами та процесами. Також, за результатами виконаної роботи, ми можемо охарактеризувати основні причини провалу угоди M&A:

- 1) Відсутність обґрунтованого мотиву для придбання.
- 2) Орієнтація на неправильну компанію.
- 3) Переоцінка синергії.
- 4) Втрата довіри важливих зацікавлених сторін.

5) Не вступати в угоду, коли всі докази говорять, що це не потрібно.

Підвищення інтересу іноземних інвесторів до української економіки потребує активних реформ та покращення бізнес-клімату в країні. За останні роки масштаби політичної нестабільності та пов'язаних з нею ризиків для компаній промислово розвинених країн і країн, що розвиваються, майже стабілізувалися. Наперед прорахувати всі економічні та політичні наслідки цієї події практично неможливо, до того ж незрозуміло, як працюватимуть європейські компанії в нових умовах. До цього додаються торговельні війни та обмін санкціями між країнами, які шкодять вартості компаній у всьому світі та викликають волатильність на світових ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. AOL – Time Warner: сделка будущего [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.itcnews.ru/numbers/reg-numbers/detail.php?ID=6431>.
2. Forbes [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com>.
3. Hewlett-Packard completes Autonomy buyout [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/business>.
4. Jones, Huw (17 September 2020). «Deloitte hit with record £15 million fine for Autonomy audit». Reuters. Retrieved 27 October 2020.
5. Micro Focus Completes Merger with HPE Software Business, Creating One of World's Largest Pure-play Software Companies. Micro Focus International plc. 1 September 2017. Retrieved 4 September 2017.
6. Securities and Exchange Commission [Електронний ресурс] // AuthenTec, Inc. Form 8-K. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sec.gov/Archives>.
7. Statista [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.statista.com>.
8. The World Bank Group [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.worldbank.org.
9. World Trade Organization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.wto.org>.
10. Аналітичний звіт Global dealmakers: Cross-border M&A outlook 2019 bakertill, globalhttps [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bakertilly.global>.
11. Аналітичний звіт M&A in Ukraine: Review – 2018. Investment analytics - Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://inventure.com.ua>.

12. Балтин В.Э. Оценка эффекта синергии создания и функционирования холдинга / В.Э Балтин, Е.В. Скобелева //Вестник ОГУ. — 2006. — № 8. — С. 170—176.
13. Бегаева А. А. Корпоративны еслияния и поглощения: проблемы и перспективы /отв. ред. Н. И. Михайлов. – М.: «Инфотропик Медиа», 2016.
14. Большая экономическая энциклопедия. – М.: Эксмо, 2007. – 816 с.
15. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. – Дніпро : Акцент ПП, 2017. – 404 с
16. Велика економічна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:www.economics.com.ua.
17. Владимирова И. Г. Слияния и поглощения компаний. //Международный менеджмент. 2016. — № 1. — с. 27–48.
18. Галпин, ТимотиДж., Хэндон, Марк Полноеруководство по слияниям и поглощения мкомпаний: Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2009. – С. 19–20.
19. Гамма Т.М. Особливості та перспективи розвитку ринку М&А в Україні: [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.msu.edu.ua>
20. Гвардин С.В. Слияния и поглощения: источники финансирования, оценка синергии. // Предпринимательство. – №2–1, 2009. – С.89-93.
21. Депамфилис Д. Слияния, поглощения и другие способы реструктуризации компании. – М.: Олимп-Бизнес, 2007.
22. Закон України «Про захист економічної конкуренції». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 12, ст.64.
23. Инвестиционная аналитика. In Venture Investment Group представляет крупнейшую базу данных "Сделкислияния и поглощения М&А в Украине". <https://inventure.com.ua>.
24. Ионцев М. Г. Корпоративные захваты: слияния, поглощения, гринмейл. Ось 89, 2013–272 с.

25. Кожевников О. В., Евтюхов С. А. Роль процесов слияния и поглощения в глобализации мировой экономики // Известия Уральского федерального университета. – №3 (106), – 2012. С. 57–67.
26. Козко, И. А. Мировой рынок слияний и поглощений: Перспективы развития [Электронный ресурс] / И. А. Козко, Я. И. Никонова. – Новосибирск: Сибирский государственный университет путей сообщения, 2016. – С. 25–39.
27. Кондратьев Н. И. Эволюция слияний и поглощений транснациональных корпораций в условиях глобализации экономики // Вестник ТГУ. – №7 (75), 2017. – С. 18–21.
28. Кони́на Н.Ю. Слияния и поглощения в конкурентной борьбе международных компаний : монография. 2017. 320 С.
29. Кони́на Н.Ю. Слияния и поглощения в конкурентной борьбе международных компаний : монография, 2015. 250 С.
30. Кубах Т. Г. Ринок злиття та поглинання: сучасний стан та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2020. Вип. 5. URL: <http://www.economy.nauka>.
31. Ли Юн Ган. Слияния и приобретения предприятий. – М.: МАКС Пресс, 2013. 327 с.
32. Лысенко Д. В. Анализ эффективности слияний и поглощений/ /Аудит и финансовый анализ. – №4, 2008. – С.237-254.
33. Міжнародна інвестиційна позиція України : Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
34. Молотников А. Е. Слияния и поглощения / АлександрМолотников. - М.: Вершина, 2006. 155 С.
35. Наукова спадщина Йозефа АлоїзаШумпетера і сучасність: погляд із минулого в майбутнє / Матеріали III Міжнародної Шумпетерівської конференції (21-22 жовтня 2016 р.). – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016 – 252 с.

36. Рид Ф. Искусство слияний и поглощений / Стэнли Фостер Рид. Александра Рид Лажу; Пер. с англ., 3-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 957 с.
37. Статистична служба Європейської комісії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.eurostat.ec.eu.int.
38. Хандажевська Т. Деякі аспекти М&А в Україні // Правовий тиждень. – 2008. - № 44. С. 15–26.

ДОДАТОК А

Анотація

Новгородцева М. О. Аналіз процесів злиття та поглинання у світовій економіці – кваліфікаційна робота. Сумський державний університет, Суми, 2022.

Підсумкова робота присвячена вивченню теоретико-концептуальних та практичних засад функціонування ринку міжнародних корпоративних злиттів та поглинань у сучасних умовах розвитку світового бізнесу акцентом на українській практиці укладання М&Аугод.

Ключові слова: міжнародні злиття та поглинання, світова економіка, синергія, міжнародний бізнес.

SUMMARY

Novhorodtseva M.O. Analysis of M&A processes in the global economy. Sumy State University, Sumy, 2022.

The qualification paper is devoted to studying the theoretical-and-conceptual as well as practical principles of functioning of the market of international corporate mergers and acquisitions under contemporary conditions of world business development with an emphasis on the Ukrainian practice of M&A deals.

Keywords: international mergers and acquisitions, global economy, synergy, international business.

Ставлення компаній до злиття або поглинання, їх причини

	Причини:
Дружні	<ul style="list-style-type: none"> a) обмін бізнесу (у вигляді акцій/часток або майнового комплексу) на участь в компанії, до якої відбувається приєднання; b) внесення акцій/часток компаній або їх майнових комплексів в оплату акцій/часток новостворюваного товариства; c) реорганізація у формі злиття або приєднання; d) обмін акціями (перехресне володіння); e) об'єднання управління (передача функцій виконавчого органу керуючої компанії або укладення договору про спільну діяльність).
Ворожі	<ul style="list-style-type: none"> a) викуп акцій; b) перехоплення контролю над органами управління; c) виведення майна з підконтрольного товариства; d) ініціювання та використання в своїх інтересах провадження у справі про банкрутство; e) нищення конкурентів за допомогою адміністративного тиску; f) силового захоплення, яке спирається на неправомірні дії (недійсні угоди) і використання конструкції добросовісного набувача.